

ירושלים, ה' בניסן, תש"ף

1 במארס 2020

חוזר מס' ח-06-2607

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: מדידה והלימות הון – מבוא, תחולה וחישוב דרישות ויחס מינוף

(הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 ו-218)

מבוא

1. על מנת לאפשר שינוי במבנה המערכת הבנקאית תוך צמצום הדומיננטיות של שתי הקבוצות הבנקאיות הגדולות, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד, תיקנתי את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, בנושא "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות" ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218, בנושא "יחס מינוף".

התיקון להוראה 201

2. חישוב דרישות להון מזערי בסעיף 40 (ב), סעיפים קטנים 1 ו-2 במקום: "20% יבוא" "24%".

התיקון להוראה 218

3. חישוב ומגבלה בסעיף 7, במקום: "20% יבוא" "24%".

תחילה

4. תחילת האמור בחוזר זה הוא ביום פרסומו.

עדכון הקובץ

5. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
4-1-201 [3] (3/20)	4-1-201 [2] (5/13)
9-1-201 [2] (3/20)	9-1-218 [1] (4/15)

בכבוד רב,

ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

מבוא, תחולה וחישוב דרישות

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	<u>מיקום בהוראת השעה*</u>	<u>נושא</u>
201-2		מבוא
201-3	סעיפים 20-39	תחולה
201-4	סעיפים 40-49	חישוב דרישות להון מזערי

מבוא

1. ביוני 2006 פרסמה וועדת באזל לפיקוח בנקאי מסגרת עבודה מחודשת בנושא דרישות הלימות הון שכותרתה "התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון" (להלן - באזל II). מטרת מסגרת העבודה הייתה לחזק את האיתנות והיציבות של מערכת הבנקאות הבינלאומית תוך הגברת הקשר בין דרישות ההון לרמות הסיכון, ושיפור מערכי ניהול הסיכונים בתאגידים הבנקאיים. בדצמבר 2010 הוציאה וועדת באזל מסגרת עבודה חדשה שכותרתה "באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן – באזל III). מסגרת העבודה החדשה כוללת שינויים ותוספות ביחס לבאזל II בעקבות לקחים שהופקו לאחר המשבר הפיננסי העולמי. הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 מאמצות את המלצות באזל II ובאזל III במערכת הבנקאית בישראל.
2. ההוראות משקפות את עמדת המפקח בכל אחד מהנושאים בהם ניתן למפקח שיקול דעת. עמדת המפקח גובשה תוך בחינת ההתייחסות לנושא ברשויות פיקוח ברחבי העולם, ובחינת ההתאמה להוראות, לחוקים ולנתוני המשק הישראלי, במידת הצורך.
3. ההוראות כוללות את ההנחיות ליישום גישות מתקדמות בסיכוני אשראי, ואינן כוללות את הגישות המתקדמות לחישוב הפחתת סיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק. עם זאת, הפיקוח על הבנקים מעודד את התאגידים הבנקאיים להמשיך באיסוף נתונים לבניית תשתית המידע הנדרשת להפעלת מודלים מתקדמים בעתיד בתחומים אלה.

מספור הסעיפים בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 תואם את מספור הסעיפים במסמך המקור של באזל II, למעט הוראה 202.

תחולה

20. הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 ייושמו על בסיס מאוחד על ידי :
1. תאגיד בנקאי, למעט בנק חוץ וחברת שירותים משותפת ;
 2. תאגיד עזר שהוא חברת כרטיסי אשראי ;
 3. תאגיד כמפורט בסעיפים 11(א)-(א3) ו-11(ב)-(ב3) ו-11(ב)(1) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, שהואגד בישראל ונשלט על ידי תאגידים כאמור בסעיף 1 או 2 לעיל, הכפופים להוראה זו , אלא אם מתקיים אחד התנאים הבאים :
 - א. נכסי הסיכון המשוקללים של התאגיד המחושבים בהתאם להוראות אלו אינם עולים על הגבוה מבין 1% מבסיס ההון של התאגיד השולט בו או 50 מיליוני ש"ח.
 - ב. התאגיד השולט בו מקיים את כל התנאים הבאים :
 1. נתן לו שיפוי לכל התחייבויותיו ;
 2. כולל אותו בתהליכי ניהול הסיכונים ובתהליכי הבקרה הפנימיים ;
 3. אין ולא חזוי מכשול כלשהו, לרבות מכשול משפטי להעברה מיידית של מקורות הון או נזילות או לביצוע החזר התחייבויות של התאגיד על ידי התאגיד השולט.
21. בטל ⁴ 5.
22. בטל ⁴ 5.
23. יתרה מכך, מכיוון שאחד מהיעדים המרכזיים של פיקוח הוא ההגנה על מפקידים, חיוני להבטיח שההון המוכר לצורך מדידת הלימות ההון יהיה זמין בנקל (readily available) למפקידים אלה. בהתאם לכך, המפקח צריך לבחון שכל תאגיד בנקאי מחזיק הון הולם על בסיס נפרד (stand-alone basis).
- 24-39. בטל ⁶ 7 8 9 10

4 בטל.

5 בטל.

6 בטל.

7 בטל.

8 בטל.

9 בטל.

10 בטל.

חישוב דרישות להון מזערי

40. (א) הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203-208 מציגות את חישוב סך הדרישות להון מזערי עבור סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (הנדבך הראשון) והוראת ניהול בנקאי מספר 211 מציגה את תהליך הערכת נאותות הלימות ההון (הנדבך השני). יחס ההון מחושב תוך שימוש בהגדרה של הון פיקוחי ונכסים משוקללים לסיכון.

(ב) יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן :

1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזוניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזוניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-10%.
 2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזוניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזוניים במערכת הבנקאית יחזיק ביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-13.5%.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), המפקח רשאי לקבוע לתאגידי מסוימים יחס הון מזערי גבוה יותר.

א. הון פיקוחי

41. ההגדרה מפורטת בהוראת ניהול בנקאי מספר 202.
- 42-43. בטל.

ב. נכסים משוקללים בסיכון

44. סך הנכסים המשוקללים בסיכון נקבע על ידי הכפלת דרישות ההון לסיכון שוק וסיכון תפעולי ב-12.5, והוספת התוצאה לסך הנכסים המשוקללים בסיכון עבור סיכון אשראי¹¹.

ג. הוראות מעבר

- 45-49. בטל¹².

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
20/6/10	חוזר מקורי	1	2268
30/5/13	עדכון	2	2387
01/03/20	עדכון	3	2607

¹¹ בטל.

¹² בטל.

יחס מינוף

מבוא

1. הצטברות עודפת של מינוף במערכת הבנקאית היווה אחד מהגורמים שבבסיס המשבר הפיננסי במערכת הבנקאות, אשר הגדיל את רגישות הבנקים לשינויים בשווקים ובתנאים הכלכליים. במקרים רבים, נוצרו עודפי מינוף על אף יחסי הון מבוססי סיכון גבוהים.
 2. הוראה זו קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון. יחס המינוף נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף העלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה, ולחזק את דרישות ההון מבוססות הסיכון.
- 3-5. בטל.¹

חישוב ומגבלה

6. יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים:

$$\text{יחס מינוף} = \frac{\text{מדידת ההון}}{\text{מדידת חשיפה}}$$

7. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%.

תחולה

8. הוראה זו תיושם על בסיס מאוחד כמפורט בסעיף 20 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201.²
9. כאשר התאגיד הבנקאי משקיע בהון של ישויות בנקאיות, פיננסיות, ביטוח ומסחריות שאינן מאוחדות בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, יש לכלול במדידת החשיפה לצורך יחס המינוף רק את ההשקעה בהון של ישויות אלו (רק ערך ההשקעה (carrying value)), בניגוד לנכסי הבסיס וחשיפות אחרות של גוף זה). עם זאת, השקעות בהון של ישויות אלו המנוכות מהון רובד 1, כמפורט בסעיף 16 להלן, יוכלו שלא להיכלל במדידת החשיפות לצורך יחס המינוף.

¹ בטל.

² בטל.

מדידת ההון

10. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 (ההון הפיקוחי)³, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. לפיכך, מדידת ההון המשמשת לקביעת יחס המינוף בכל נקודת זמן ספציפית היא מדידת הון רובד 1 המיושמת בזמן זה בהתאם למסגרת מבוססת הסיכון.

11. בטל.

מדידת החשיפה

12. מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף תהיה בדרך כלל עקבית עם הערכים החשבונאיים, בכפוף לנקודות הבאות:

- חשיפות מאזניות וחשיפות של פריטים שאינם נגזרים ייכללו במדידת החשיפות בניכוי הפרשות פרטניות והתאמות שווי (לדוגמא, התאמות שווי אשראי);
- לא יותרו קיזוזי הלוואות והפקדות.

13. תאגידים בנקאיים לא יורשו להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה.

סך מדידת החשיפה

14. סך מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות הבאות:

- א. חשיפות מאזניות;
 - ב. חשיפות לנגזרים;
 - ג. חשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT); ו-
 - ד. פריטים חוץ מאזניים.
- הטיפול הספציפי בגין ארבעת סוגי חשיפות עיקריים אלו מוגדר להלן.

(א) חשיפות מאזניות

15. תאגידים בנקאיים יכללו את כל הנכסים המאזניים במדידת חשיפתם, כולל בטחונות מאזניים לנגזרים ובטחונות לעסקאות מימון ניירות ערך, ולמעט נגזרים מאזניים ונכסי עסקאות מימון ניירות ערך המפורטים בסעיפים 18-37 להלן⁴.

16. עם זאת, לצורך הבטחת עקביות, נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 סעיפים 5-6 ו-13) יוכלו להיות מנוכים ממדידת החשיפות. להלן שתי דוגמאות:

- כאשר ישות בנקאית, פיננסית או חברת ביטוח אינה מאוחדת בדוחות לציבור כמפורט בסעיף 8 לעיל, כל סכום השקעה בהון של ישות זו שנוכה בחלקו או במלואו

³ בטל.

⁴ בטל.

מהון עצמי רובד 1 או מהון רובד 1 נוסף של הבנק בהתאם לגישת הניכוי המקבילה כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 סעיפים 6.ב. ו-13, יוכל להיות מנוכה גם לצורכי מדידת החשיפה.

• תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישת המודלים הפנימיים (IRB) לצורך קביעת דרישות ההון לסיכון אשראי, נדרשים לנכות מהון עצמי רובד 1, בהתאם לסעיף 5(ז) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, כל פער שלילי (shortfall) בין הפרשות כשירות להפסדים צפויים. סכום זה יוכל להיות מנוכה ממדידת החשיפה.

17. פריטי התחייבויות לא ינוכו ממדידת החשיפות. לדוגמא, רווחים/הפסדים ממדידת התחייבויות לפי שווי הוגן או התאמות ערך חשבונאיות בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים כתוצאה משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי, כמפורט בסעיף 5(ו) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, לא ינוכו ממדידת החשיפה.

(ב) חשיפות לנגזרים

(i) הטיפול בנגזרים

18. נגזרים יוצרים שני סוגי חשיפות:

א. חשיפה הנובעת מנכס הבסיס של חוזה הנגזרים; ו-

ב. חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי.

מסגרת יחס המינוף עושה שימוש בשיטה המפורטת להלן לצורך לכידת שני סוגי החשיפות לעיל.

19. תאגידים בנקאיים נדרשים לחשב את חשיפתם לנגזרים (הן חשיפה לנגזרים יחידה והן חשיפות לנגזרים המכוסים ע"י הסכם קיזוז דו-צדדי כשיר)⁵, לרבות כאשר התאגיד הבנקאי מוכר הגנה באמצעות נגזר אשראי, בהתאם לשיטת החשיפה הנוכחית (CEM) כמפורט בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.⁶ נגזרי אשראי שנכתבו כפופים לטיפול נוסף, כמפורט בסעיפים 29-31 להלן.

20-21. בטל.

(ii) הטיפול בביטחונות נלווים

22. לביטחונות שהתקבלו בקשר עם חוזי נגזרים יש שתי השפעות מנוגדות על מינוף:

- הם מפחיתים את החשיפה לצד נגדי; אבל
- הם יכולים להגדיל את המשאבים הכלכליים העומדים לשימוש הבנק, מכיוון שהבנק יכול לעשות שימוש בביטחונות כדי למנף את עצמו.

⁵ בטל.

⁶ בטל.

⁷ בטל.

23. **ביטחונות שהתקבלו** בקשר עם חוזי נגזרים אינם מפחיתים בהכרח את המינוף המובנה בפוזיציות הנגזרים של הבנק, דבר הקורה בדרך כלל באם חשיפת הסילוק הנובעת מנכס הבסיס של חוזה הנגזרים אינה מופחתת. ככלל, אין לקזז ביטחונות שהתקבלו כנגד חשיפות לנגזרים, ללא קשר באם הקיזוז הותר או לא בהתאם להוראות הדיווח לציבור או בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203. לכן, בחישוב סכום החשיפה כאמור לעיל, תאגיד בנקאי לא יפחית את סכום החשיפה על ידי כל ביטחון שהתקבל מצד נגדי.

24. באופן דומה, בהתייחס ל**ביטחונות שניתנו**, תאגידי בנקאיים נדרשים להוסיף למדידת החשיפה שלהם את הסכום של כל ביטחון שניתן בגין נגזרים כאשר תנאי הביטחון הפחיתו את הערך של נכסיהם המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

(iii) הטיפול בביטחון משתנה במזומן

25. בטיפול בחשיפות מנגזרים למטרת יחס המינוף, ניתן לראות בחלק המזומן של הביטחון המשתנה שהוחלף בין צדדים נגדיים כתשלום טרום סילוק, באם מתקיימים התנאים הבאים:

(i) בעסקאות שלא סולקו דרך צד נגדי מרכזי כשיר (QCCP)⁸, המזומן שהתקבל על ידי הצד הנגדי המקבל אינו מופרד.

(ii) ביטחון משתנה מחושב ומוחלף על בסיס יומי לפי שיערוך לשווי שוק של פוזיציות נגזרים.

(iii) ביטחון משתנה במזומן מתקבל באותו מטבע בו התבצע סילוק חוזה הנגזרים.

(iv) ביטחון משתנה שהוחלף הינו הסכום המלא הנדרש לסגור את חשיפת השערוך לשווי שוק של הנגזר בכפוף להעברת סכומי הסף המינימליים הנדרשים לצד הנגדי.

(v) עסקאות נגזרים והתאמות מרווח מכוסות על ידי הסכם התחשבות נטו יחיד (single master netting agreement – MNA)^{9,10} בין ישויות משפטיות שהינן הצדדים הנגדיים בעסקאות הנגזרים. ה-MNA חייב לציין במפורש שהצדדים הנגדיים מסכימים ליישב נטו כל התחייבות לתשלום המכוסה על ידי הסכם נטו מסוג זה, תוך התחשבות בכל התאמת מרווח שהתקבלה או שניתנה באם התרחש אירוע אשראי הקשור לכל אחד מהצדדים הנגדיים. ה-MNA חייב להיות בר-אכיפה ואפקטיבי בכל רשות שיפוט, כולל במקרים של חדלות פירעון ופשיטת רגל.

26. כאשר מתקיימים התנאים בסעיף 25, ניתן להשתמש בחלק המזומן של הביטחון המשתנה **שהתקבל** כדי להפחית את החלק של עלות השחלוף של מדידת החשיפה ליחס מינוף, והנכסים לקבל מביטחון משתנה במזומן שניתנו יכולים להיות מנוכים ממדידת החשיפה ליחס מינוף כדלקמן:

8. בטל.

9. לצורך זה, MNA ייחשב כ-MNA יחיד.

10. כל עוד הקריטריון בסעיף זה כולל את המונח "הסכם התחשבות נטו", יש לכלול גם כל "הסכם קיזוז" המעניק זכויות קיזוז משפטיות ברות-אכיפה. דבר זה מתחשב בעובדה שבגין הסכמי קיזוז שנעשו על ידי CCPs, טרם התגבשה אחידות שתהיה ברת השוואה ביחס להסכמי קיזוז OTC בגין סחר דו-צדדי.

- במקרה של בטחונות משתנים במזומן שהתקבלו, התאגיד הבנקאי המקבל יוכל להפחית את עלות השחלוף (אך לא את חלק התוספת) של סכום החשיפה של נכס הנגזר בסכום המזומן שהתקבל אם הערך החיובי של השערך לשווי שוק של חוזי הנגזרים עדיין לא הופחת באותו סכום של התאמת מרווח במזומן שהתקבלה בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
- במקרה של התאמות מרווח במזומן שניתנו לצד נגדי, התאגיד הבנקאי הרושם יוכל לנכות את הסכום לקבל שנוצר ממדידת החשיפה של יחס המינוף שלו, כאשר התאמת המרווח במזומן הוכרה כנכס בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

לא ניתן להשתמש בהתאמת מרווח במזומן בכדי להפחית את סכום ה-PFE (כולל החישוב של יחס נטו לברוטו (NGR) כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, נספח ג' סעיף 96(iv).

(iv) הטיפול בשירותי סליקה

27. כאשר תאגיד בנקאי פועל כחבר מסלקה (CM)¹¹ ומציע שירותי סליקה ללקוחות, חשיפות מעסקאות¹² של חבר המסלקה לצד הנגדי המרכזי (CCP) שנוצרו כאשר חבר המסלקה מחויב לפצות את הלקוח על כל הפסד שנגרם עקב שינויים בערך עסקאותיו במקרה שהצד הנגדי המרכזי כושל, חייבות להיכלל תוך החלתו של אותו הטיפול המוחל על סוגים אחרים של עסקאות נגזרים. עם זאת, אם חבר המסלקה, בהתבסס על ההסדרים החוזיים עם הלקוח, אינו מחויב להחזיר ללקוח את ההפסדים שנגרמו כתוצאה משינויים בערך העסקאות במקרה שה-QCCP הופך לחדל פירעון, הוא אינו חייב להכיר בחשיפות מעסקאות ל-QCCP במדידת החשיפות ביחס המינוף.

28. כאשר לקוח נכנס ישירות לעסקת נגזרים עם צד נגדי מרכזי, וחבר המסלקה ערב לחשיפות מעסקאות בנגזרים של הלקוח כלפי הצד הנגדי המרכזי, התאגיד הבנקאי הפועל כחבר מסלקה בשם הלקוח מול הצד הנגדי המרכזי חייב לחשב את חשיפותיו הקשורות ליחס המינוף שנגרמו כתוצאה מהערבות כחשיפת נגזרים כנדרש בסעיף 19-26, כאילו הוא נכנס ישירות לעסקה עם הלקוח, לרבות בהתייחס לקבלה או לנתינה של בטחון משתנה במזומן.

(v) טיפול נוסף עבור נגזרי אשראי שנכתבו

29. בנוסף לחשיפה לסיכון אשראי צד נגדי הנובעת מהשווי ההוגן של החוזים, נגזרי אשראי שנכתבו יוצרים חשיפת אשראי רעיונית הנובעת מיכולת פירעון חובות של ישות ההתייחסות (reference entity). לפיכך יש לטפל בנגזרי אשראי שנכתבו בעקביות עם מכשירי מזומן (הלוואות, אג"ח) לצורך מדידת החשיפה.

¹¹ לצורך סעיף זה, חבר מסלקה (CM) כהגדרתו בטיוטת חשיפה לצד נגדי מרכזי.
¹² לצורך סעיפים 27 ו-28, "חשיפות מעסקאות" כוללות ביטחון ראשוני ללא קשר באם הן נרשמו באופן שיבודד אותן מחדלות הפירעון של ה-CCP.

30. בכדי ללכוד את חשיפת האשראי לישות התייחסות הבסיס, בנוסף לטיפול בסיכון אשראי צד נגדי בגין נגזרים וביטחונות נלווים המפורט לעיל, הסכום הרעיוני האפקטיבי¹³ אליו קיימת התייחסות בנגזר אשראי שנכתב ייכלל במדידת החשיפה. ניתן להפחית את הסכום הרעיוני האפקטיבי של נגזר אשראי שנכתב בסכומי השינוי השלילי בשווי ההוגן שנכלל בחישוב הון רובד 1 ביחס לנגזר אשראי שנכתב. הסכום שהתקבל ניתן להפחתה נוספת בגובה הסכום הרעיוני האפקטיבי של נגזר אשראי שנרכש מול אותה ישות התייחסות^{14,15}, בהינתן:

- הגנת האשראי שנרכשה היא על התחייבות התייחסות (reference obligation) הנמצאת במעמד שווה או במעמד נחות מהתחייבות הבסיס של נגזר האשראי שנכתב במקרה של נגזר אשראי מול ישות יחידה¹⁶; ו-
- יתרת הזמן לפירעון של הגנת אשראי שנרכשה שווה או עולה על יתרת הזמן לפירעון של נגזר אשראי שנכתב.

31. מכיוון שנגזרי אשראי שנכתבו נכללים במדידת החשיפה בסכומים הרעיוניים האפקטיביים שלהם, ובנוסף כפופים לסכומי תוספת בשל החשיפה הפוטנציאלית העתידית (PFE), מדידת החשיפה לנגזרי אשראי שנכתבו עשויה להיות מופרזת. לפיכך תאגידים בנקאיים יכולים לבחור לנכות את סכום תוספת ה-PFE היחידה הקשורה לנגזר אשראי שנכתב (שאינו מקוזז בהתאם לסעיף 30 ואשר סכומו הרעיוני האפקטיבי כלול במדידת החשיפה) מסך התוספת ברוטו שלהם בהתאם לסעיפים 19-21¹⁷.

¹³ הסכום הרעיוני האפקטיבי מתקבל על ידי התאמת הסכום הרעיוני כדי לשקף את החשיפה האמיתית של חוזים שמונפו או שחוזקו על ידי מבנה העסקה.

¹⁴ שני שמות התייחסות יחשבו כזהים רק באם הן מתייחסות לאותה ישות משפטית. בגין נגזרי אשראי single name, הגנה שנרכשה המתייחסת לפוזיציה נחותה תוכל לקוזז הגנה שנמכרה על פוזיציה בכירה יותר על אותה ישות התייחסות כל עוד אירוע אשראי על נכס התייחסות הבכיר יגרום לאירוע אשראי על נכס התייחסות הנחות. הגנה שנרכשה על מאגר של ישויות התייחסות תוכל לקוזז הגנה שנמכרה על שמות התייחסות יחידה באם ההגנה שנרכשה זהה לכללית לרכישת הגנה נפרדת על כל אחד מהשמות היחידים במאגר (מצב זה יתקיים לדוגמא, כאשר בנק רוכש הגנה על מבנה איגוח מלא). באם הבנק רוכש הגנה על מאגר של שמות התייחסות, אך הגנת האשראי אינה מכסה את כל המאגר (כלומר, ההגנה מכסה רק קבוצה חלקית במאגר, כגון במקרה של נגזר אשראי מסוג nth-to-default או רובד איגוח), במקרה זה לא יותר קיזוז בגין ההגנה שנמכרה כנגד שמות התייחסות יחידים. עם זאת, הגנה כזו שנרכשה תוכל לקוזז הגנות שנמכרו מול מאגר בהינתן שההגנה שנרכשה מכסה את כל הקבוצה החלקית במאגר שעליה נמכרה ההגנה. במילים אחרות, קיזוז יוכר רק כאשר מאגר ישויות התייחסות ורמת הנחיתות בשתי העסקאות זהים.

¹⁵ ניתן להפחית את הסכום הרעיוני האפקטיבי של נגזר אשראי שנכתב בסכומי השינוי השלילי בשווי ההוגן המשתקף בהון רובד 1 של הבנק בהינתן שהסכום האפקטיבי הרעיוני של הגנת האשראי המקוזזת שנרכשה מופחתת אף היא בסכומי השינוי החיובי בשווי ההוגן המשתקף בהון רובד 1. כאשר הבנק רוכש הגנת אשראי באמצעות TRS (total return swap), ורושם את התשלומים נטו שהתקבלו כרווח נקי, אך אינו רושם קיזוז של הרעה בערך נגזר האשראי שנכתב (בין אם על ידי הפחתות בשווי הוגן או על ידי תוספת להפרשות) המשתקף בהון רובד 1, הגנת האשראי לא תוכר לצורך קיזוז הסכומים הרעיוניים האפקטיביים הקשורים לנגזרי אשראי שנכתבו.

¹⁶ עבור מוצרים מרובדים (tranching), ההגנה שנרכשה חייבת להיות על התחייבות התייחסות באותה רמת בכירות.

¹⁷ במקרים אלו, כאשר קיימים הסכמי קיזוז דו-צדדיים אפקטיביים, וכאשר מחשבים A_{Net} , ניתן להפחית את A_{Gross} בסכומי התוספת הפרטניים (ערכים רעיוניים מוכפלים במקדמי התוספת הרלבנטיים) המשויכים לנגזרי אשראי שנכתבו שסכומם הרעיוני נכלל במדידת החשיפה ביחס המינוף. עם זאת, אין לעשות התאמות ל-NGR. כאשר הסכמי קיזוז דו-צדדיים אפקטיביים אינם קיימים, סכום התוספת בגין החשיפה הפוטנציאלית העתידית (PFE) יכול להיקבע כאפס על מנת למנוע את הספירה הכפולה המתוארת בסעיף.

(ג) חשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT)

32. עסקאות SFTs¹⁸ נכללות במדידת החשיפה בהתאם לטיפול המתואר להלן. הטיפול מכיר בכך ששאלות והשאלות מובטחות בפורמט של SFTs הן מקור חשוב של מינוף, ומבטיח יישום בינלאומי עקבי באמצעות כללי מדידה אחידים להתמודדות עם ההבדלים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור.

(i) טיפול כללי (תאגיד בנקאי הפועל כסוחר)

33. כאשר תאגיד בנקאי פועל כסוחר, יש לכלול את סך הסכומים בסעיפים קטנים (i) ו-(ii) להלן במדידת החשיפה ליחס המינוף:

(i) נכסי SFT גולמיים¹⁹ שהוכרו לצרכים חשבונאיים (ללא הכרה בקיזוז חשבונאי)²⁰ מותאמים כלהלן:

- ניתן שלא לכלול במדידת החשיפה את ערכם של ניירות ערך שהתקבלו כבטחון במסגרת SFT, כאשר הבנק הכיר בניירות הערך כנכס במאזנו²¹; ו-
- ניתן לקזז סכומי מזומן לשלם ומזומן לקבל²² במסגרת-SFTs עם אותו צד נגדי באם מתקיימים כל התנאים הבאים:
 - א. לעסקאות יש את אותו תאריך סילוק סופי מפורש;
 - ב. הזכות לקזז את הסכום המגיע לצד הנגדי עם הסכום אותו חייב הצד הנגדי היא ברת אכיפה משפטית הן באופן שוטף במהלך העסקים הרגיל והן במקרה של: (i) כשל; (ii) חדלות פירעון; (iii) פשיטת רגל; ו-
 - ג. הצדדים הנגדיים מתכוונים לסלוק נטו, לסלוק בו-זמנית או שהעסקאות נתונות למנגנון סליקה שתוצאתו שוות ערך לסליקה נטו, כלומר, תזרימי המזומנים של העסקאות הינם שווי ערך, למעשה, לסכום נטו יחיד בתאריך הסליקה. בכדי להשיג שווי משקל מעין זה, שתי העסקאות נסלקות על ידי אותה מערכת סליקה והסדרי הסליקה נתמכים על ידי מזומן ו/או מכשירי אשראי תוך-יומי (intraday) שנועדו להבטיח כי סליקת שתי העסקאות

¹⁸ SFTs הן עסקאות כגון הסכמי רכש חוזר, הסכמי מכר חוזר, עסקות שאילה והשאלת ניירות ערך ועסקאות הלוואות מרווח, שבהן ערך העסקאות תלוי בהערכות השוק והעסקאות כפופות פעמים רבות להסכמי מרווח.

¹⁹ עבור נכסי SFT הכפופים להחלפת התחייבויות (novation) ושולקו דרך QCCPs, "נכסי SFT גולמיים שהוכרו לצרכים חשבונאיים" מוחלפים על ידי החשיפה החוזית הסופית, בהינתן שחוזים שהיו קיימים לפני כן הוחלפו בהתחייבויות חוקיות חדשות בתהליך החלפת ההתחייבויות.

²⁰ נכסי SFT גולמיים שהוכרו לצרכים חשבונאיים לא יכללו כל קיזוז חשבונאי של מזומן לשלם כנגד מזומן לקבל (שכיום מותרים בהתאם להוראות הדיווח לציבור). לטיפול פיקוחי זה יש את היתרון של הימנעות מחוסר עקביות מקיזוז שעשוי להיגרם במשטרים חשבונאיים שונים.

²¹ דבר זה יוחל, לדוגמא, בהתאם להוראות הדיווח לציבור, כאשר ניירות הערך שהתקבלו כבטחון במסגרת SFT יוכרו כנכסים באם למקבל ישנה זכות לעשות שימוש בביטחונות (rehypothecate) אך לא עשה זאת. ראה הוראות הדיווח לציבור, דוח כספי שנתי, הערת שוליים לסעיף 21.15.

²² הכוונה לסעיפים בהוראות הדיווח לציבור: "ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", "ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

תתרחש בסיומו של יום העסקים והזיקה (linkages) לתזרימי הביטחונות לא תגרום להתרה (unwinding) של סליקת המזומן נטו²².

(ii) מדידת CCR המחושבת כחשיפה הנוכחית ללא תוספת בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית (PFE), מחושבת כלהלן :

- כאשר קיים הסכם התחשבות נטו כשיר (MNA²³), החשיפה הנוכחית (E^*) היא הגדולה מבין אפס וסך השווי ההוגן של ניירות ערך ומזומן שהושאלו לצד נגדי עבור כל העסקאות הנכללות ב-MNA הכשיר ($\sum E_i$), בניכוי סך השווי ההוגן של מזומן וניירות ערך שהתקבלו מהצד הנגדי עבור עסקאות אלו ($\sum C_i$). האמור מודגם בנוסחה הבאה :

$$E^* = \max\{0, [\sum E_i - \sum C_i]\}$$

- כאשר לא קיים MNA כשיר, יש לחשב את החשיפה הנוכחית לעסקאות עם צד נגדי על בסיס עסקה : כלומר, כל עסקה i מטופלת כמערך קיזוז יחיד, כמודגם בנוסחה הבאה :

$$E_i^* = \max\{0, [E_i - C_i]\}$$

(ii) עסקאות מכירה חשבונאיות

34. המינוף ישאר עם המלווה של נייר הערך ב-SFT ללא קשר באם הושגה מכירה חשבונאית בהתאם להוראות הדיווח לציבור. לפיכך, כאשר הושגה מכירה חשבונאית כאמור לעיל, על התאגיד הבנקאי להפוך את כל הרישומים החשבונאיים הקשורים למכירה, ולחשב את חשיפתו כאילו ה-SFT טופלה כעסקת מימון בהתאם להוראות הדיווח לציבור (ב-SFT מעין זה, על התאגיד הבנקאי לכלול את סך הסכומים שבסעיף 33 סעיפים קטנים (i) ו-(ii)) לצורך קביעת מדידת החשיפה שלו.

(iii) בנק הפועל כסוכן

35. תאגיד בנקאי הפועל כסוכן ב-SFT נותן בדרך כלל שיפוי או ערבות רק לאחד משני הצדדים הקשורים, ורק עבור ההפרש שבין ערך נייר הערך או מזומן שהלקוח שלו השאיל לבין הערך של הביטחון שנתן הלווה. במצב זה, התאגיד הבנקאי חשוף לצד הנגדי של הלקוח שלו בגין שינוי בערכים ולא בגין חשיפה מלאה לנייר הערך או המזומן שבבסיס העסקה (כמו במצב בו התאגיד הבנקאי הוא אחד מהסוחרים בעסקה). כאשר התאגיד הבנקאי אינו בעלים/שולט בנייר הערך או המזומן שבבסיס, משאב זה אינו יכול להיות ממונף על ידי התאגיד הבנקאי.

²² תנאי אחרון זה מבטיח שכל הנושאים הנובעים מהרגל של ניירות הערך (securities leg) של ה-SFTs אינם פוגעים בהשלמת הסליקה נטו של מזומן לקבל ולשלם.

²³ MNA "כשיר" הינו כזה העומד בדרישות לפי סעיפים 173-174 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

36. כאשר תאגיד בנקאי הפועל כסוכן ב-SFT נותן שיפוי או ערבות ללקוח או לצד נגדי לכל הפרש שבין ערך נייר הערך או המזומן שהלקוח השאיל לבין ערך הביטחון שהלווה העמיד, אזי יידרש התאגיד הבנקאי לחשב את מדידת חשיפתו על ידי החלתו של סעיף קטן (ii) בסעיף 33 בלבד.²⁴

37. תאגיד בנקאי הפועל כסוכן ב-SFT ונותן שיפוי או ערבות ללקוח או לצד נגדי ייחשב ככשיר לטיפול החריג שנקבע בסעיף 36 דק אם חשיפת התאגיד הבנקאי לעיסקה מוגבלת להפרש המובטח שבין ערך נייר הערך או המזומן שהלקוח שלו השאיל לבין ערך הביטחון שהלווה העמיד. במצבים בהם התאגיד הבנקאי חשוף לכללית מעבר לכך (מעבר לערבות בגין ההפרש) לנייר הערך או המזומן שבבסיס העיסקה²⁵, יש לכלול במדידת החשיפה חשיפה נוספת השווה לסכום המלא של נייר הערך או המזומן.

(ד) פריטים חוץ מאזניים

38. בטל.
39. פריטים חוץ מאזניים יומרו לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי. למטרת קביעת סכום החשיפה של פריטים חוץ מאזניים עבור יחס המינוף, יש להחיל על הסכום הרעיוני את מקדמי ההמרה לאשראי (CCF) המפורטים בסעיפים 82-89 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.
- 39א. כל חשיפות איגוח חוץ מאזניות יקבלו מקדמי המרה לאשראי (CCF) כמפורט בסעיפים 576-582 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 205.

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
28/4/15	הוראה מקורית	1	2460
01/03/20	עדכון	2	2607

²⁴ כאשר, בנוסף לתנאים שבסעיפים 35-37, תאגיד בנקאי הפועל כסוכן ב-SFT אינו נותן שיפוי או ערבות לצד קשור כלשהו, התאגיד הבנקאי אינו חשוף ל-SFT ולכן אינו נדרש להכיר ב-SFTs אלו במדידת החשיפה שלו.

²⁵ לדוגמא, כתוצאה מניהול ביטחונות שהתקבלו בשם הבנק או בחשבונו במקום בחשבון הלקוח או המשאיל (דרך הלוואות או ביטחונות שלא הופרדו, מזומן או ניירות ערך).